

KRIG ÄR ETT BEDRÄGERI

in all commissioned ranks from second lieutenant to
al. And during that period I spent most of my

SMEDLEY D. BUTLER

NORDPOLEN

Krig är ett bedrägeri

FOTO: MARINE CORPS ARCHIVES & SPECIAL COLLECTIONS

Smedley D. Butler under ett event på Stilleståndsdagen 1930.

SMEDLEY D. BUTLER

KRIG ÄR ETT BEDRÄGERI

*Översättning, biografi och kommentar
av Anton Dilber*

NORDPOLEN

Nordpolen förlag, Stockholm
nordpolenforlag.se

Andra utgåvan.

ISBN 978-91-531-1813-8

Originaltitel: *War is a racket*

© Översättning: Anton Dilber 2026

Tryckt av ScandinavianBook A/S, Århus, Danmark 2026

BIOGRAFI	7
KRIG ÄR ETT BEDRÄGERI	25
TAL PÅ ÅMINNELSEDAGEN	50
NI MÅSTE BLI FÖRBANNADE	56
SÅ UNDVIKER VI KRIG I STILLA HAVET	62
FREDSBEDRÄGERIET	67
ONKEL SAMS STRIDSLYSTENHET	77
WALL STREET-KUPPEN	86
KOMMENTAR	118

SMEDLEY D. BUTLER

(1881–1940)

I DAG ÄR det tämligen svårt att föreställa sig att en amerikansk general skulle vara en ledande röst mot krig. Men det var just det den färgstarke marinkårsgeneralen Smedley Darlington Butler var på 1930-talet. Om du aldrig har hört talas om honom är det knappast förvånande, för likadant är det för de flesta amerikaner. Butler är ingen general man får bekanta sig med i skolan, som Grant eller Patton, och inom marinkåren talas det endast om hans militära gärningar, det han sysslade med fram till sin förtidspensionering 1931. Man behöver knappast vara konspiratoriskt lagd för att inse varför. Ta bara det sätt på vilket han några år senare summerade sin egen karriär:

Jag tjänstgjorde i 33 år och fyra månader. Under merparten av den tiden var jag en rumsren torped för storkapitalet, för Wall Street och bankirerna. Jag var kort sagt en gangster i kapitalismens tjänst. 1903 hjälpte jag till att »styra upp« Honduras för de amerikanska fruktbolagen. 1909–12 sanerade jag Nicaragua för den internationella bankfirman Brown Brothers. 1914 gjorde jag Mexiko och i synnerhet Tampico tryggt för amerikanska oljeintressen. Jag såg till att pojarna på National City Bank ostört kunde mjölka Haiti och Kuba. Jag hjälpte Wall

Street att våldta ett halvdussin centralamerikanska republiker. När jag blickar tillbaka tänker jag att jag nog hade kunnat lära Al Capone ett och annat. Han lyckades som bäst bedriva sina gangsteraffärer i tre stadsdistrikt. I marinkåren bedrev vi våra på tre kontinenter.

Dessa ord yttrades av en man som hade varit den näst högst rankade officeren i hela marinkåren. Vid det laget hade han utsatts för fiendeeld över 120 gånger och belönats med alla stora utmärkelser för tapperhet. Den forne presidenten Theodore Roosevelt hade en gång kallat honom »den ideale amerikanske soldaten«. Innan du ger dig i kast med de texter som presenteras här kan det vara bra att känna till de omständigheter som utlöste hans förvandling.

Smedley D. Butler föddes 1881 i orten West Chester strax väster om Philadelphia. Han kom från en övre medelklassfamilj i vilken männen hade varit kongressledamöter på både faderns och moderns sida. Familjen tillhörde den protestantiska rörelsen kväkarna, som har pacifismen som en av sina viktigaste hörnstenar, men Smedleys farfar hade varit en av de få »stridande kväkare« som hade slagits i amerikanska inbördeskriget. Hans far, den republikanske kongressledamoten Thomas S. Butler, visade samma ovanliga inställning: fram till sin död satt han som ordförande för representanthusets flottkommitté och drev på för att USA skulle bygga fler krigsfartyg. Smedley kan därmed sägas ha följt en familjetradition när han 16 år gammal plötsligt avbröt sin skolgång och tog värvning i marinkåren. Spansk-amerikanska kriget hade just brutit ut, och Smedley längtade efter att få hämnas sprängningen av den amerikanska pansarkryssaren *Maine*, som tidningarna påstod att Spanien legat bakom.

Efter att ha ljugit om sin ålder erhöll han den lägsta officersgraden som andrelöjtnant och beordrades att avsegla mot Kuba. Allt detta skedde mot hans fars vilja, men denne gav så småningom med sig och gjorde sitt bästa för att underlätta sin sons nya tillvaro.

Butler kom under de följande två decennierna att tjänstgöra nästan överallt där det spirande amerikanska imperiet bredde ut sig. Efter kriget på Kuba reste han till Filippinerna 1899 för att slå ned invånarnas motstånd mot USA:s kolonisering (Spanien hade tvingats avträda sin filippinska koloni till USA i december 1898). Året därpå reste han till Kina för att krossa det antikoloniala boxarupproret. I Centralamerika och Karibien deltog han därefter i de så kallade banankrigen, en serie militärintsatser som tryggade USA:s dominans över det västra halvklotet. Dessa tidiga år bidrog starkt till att forma Butlers personlighet. Det var till exempel under dem han började kultivera den antielitism som skulle bli ett av hans främsta kännetecken. Skälet var att det på den tiden fanns en friktion mellan två läger inom officersskåren. Det ena utgjordes av de professionella och mer städade militärerna, de som hade utbildats vid flottans akademi i Annapolis. Det andra bestod av dem som hade lärt sig soldatyrket i fält och som alltjämt hade något av en vilda västern-inställning till det. Butler idealiserade de senare männen. Han tog efter deras vanor och beteenden, vägrade utbilda sig vid akademien och anammade ett livslångt förakt för militärbyråkrater och »skrivbordsamiraler«. Något som underströk hans dyrkan av det råare krigaridealet var att han i Filippinerna tatuerade in marinkårens örn-, glob- och ankarembem på sin torso från midjan ända upp till halsen.

En annan betydelsefull förändring under de tidiga åren

var att Butler förlorade sin politiska naivitet. Som pojkofficer hade han kanske trott ett tag på dem som hävdade att han »befriade« länder som Kuba och Filippinerna. Men den tron blev inte långvarig. I Centralamerika och Karibien erfor han snabbt att marinkåren snarare fungerade som storkapitalets expeditionsstyrka. Marinkåren slog ned uppror, störtade regeringar och tillsatte klientditen i deras ställen, och det undgick knappast de män som utförde jobbet vilka intressen det var som drev på allting. Så här skrev Butler till exempel i ett privat brev från Nicaragua 1912:

»Det gör mig förbannad att revolutionen har startats och finansierats av amerikaner som äger riskabla tillgångar här nere. Nu vill de säkra dessa genom att tillsätta en regering som ger dem monopol. Hela historien är genomkorrupt.«

Historikern Hans Schmidt skriver i sin Butlerbiografi *Maverick Marine* (1987) att det var vanligt att dåtidens marin-kårsofficerare avskydde de krassa motiv som låg bakom deras insatser; de upplevde det som att deras starka hederskodex prostituerades för kommersiella ändamål. Men det fanns också en annan sida av det som neutraliserade sådana tankar. Butler älskade stridens spänning, kamratskapet och de belöningar han erhöll. I Kina hade han redan som 19-åring befordrats till kapten efter att han räddat livet på en kamrat och sårats i benet. Under Nicaraguatiden var han major, och 1915 belönades han med Amerikanska hedersmedaljen, USA:s högsta militära utmärkelse, efter att han framgångsrikt stormat ett rebellfäste på Haiti. Privat hyste han kanske reservationer, men i handling agerade han alltså som en trogen soldat i imperiets tjänst.

När USA gav sig in i första världskriget 1917 önskade Butler hett att få utmärka sig på västfronten, men den saken blev

det inget med. Den dåvarande marinkårskommendanten Barnett var just en sådan typ som Butlers läger avskydde, en akademiker som endast hade utsatts för fiendeeld en gång under hela sin karriär. Och Barnett avskydde i sin tur Butler och hans gelikar. Det krävdes därför en del politiskt trixande i Washington – bland annat från Butlers fars sida – för att få i väg honom till Frankrike. Han nådde emellertid inte hela vägen fram till fronten. Väl på plats beordrades han i stället att ta över befälet för den kustbas där de amerikanska trupperna debarkerade efter sin resa över Atlanten. Privata brev avslöjar att han blev arg och besviken. Men basen förvandlades snart till en massiv logistisk knutpunkt, och därmed fick han nu kanske för första gången bevittna vilka enorma affärer ett krig kunde generera för dem som tillverkade vapen, utrustning och förnödenheter.

UNDER 1920-TALET tog Butler, som nu var brigadgeneral, en paus från marinkåren för att tjänstgöra som Philadelphias polischef. Brottsligheten hade exploderat till följd av rusdrycksförbudet 1919, vilket föranlett borgmästaren att pröva den nya strategin att låta en general styra upp polisen. Butler ansågs speciellt lämplig eftersom han 1915 hade organiserat ett nytt gendarmeri på Haiti. Han tillträdde i januari 1924 och tog genast i med de militära hårdhandskarna. Han upprättade specialpatruller, försåg dem med pansarbilar och avsågade hagelgevär och lovade att befordra den polis som först dödade en gangster. Han införde visitationszoner, förflyttade misstänkt korrupta poliser till nya distrikt och beordrade tusentals tillslag mot lönnkrogar, spelhålor och bor-

deller, både sådana som frekventerades av vanligt folk och av stadens elit. Somliga hyllade åtgärderna, andra tyckte att Butler för fram som en »militärdiktator«. Reportrarna var dock i regel förtjusta i honom för att han var färgstark. Han bar en egendesignad blå uniform med guldinsignier som han vid speciella tillfällen brukade komplettera med en cape – och han svor regelbundet. Alla var dock inte lika förtjusta i det senare draget, vilket ett brev från en upprörd mor till den dåvarande marinministern vittnar om:

»När herr Butlers tjänstledighet löper ut hoppas jag att du lär honom att en general bör vara en ledare och en gentleman, som Pershing och Wood, och inte en vanlig soldat. Vi lär våra barn att det är lågt och vulgärt att svära, men när de hör Butler i radion säger de: 'Mamma, general Butler svär hela tiden.'«

Butler rörde kort sagt om i grytan, och mest förargade han de gangstrar och politiska bossar som dittills hade haft staden i sitt grepp. Dessa började snart dra i trådar och sätta press på borgmästaren. Men när denne uttryckte öppet att han övervägde att avskeda Butler samlades fyra tusen Philadelphiabor och protesterade. Därmed blev borgmästaren tvungen att behålla sin besvärlige general ett tag till. I det långa loppet blev det dock svårt för den burduse Butler att värja sig mot det intrigmakande som ansatte honom från alla håll. Efter två stormiga år lämnade han till slut tjänsten fullständigt utmattad. »Att rensa Philadelphia från osedlighet var värre än något slag jag någonsin har deltagit i«, bekände han kvällen före för några sympatiserande reportrar.

Efter tiden som brottsbekämpare återvände Butler till marinkåren och skickades till det då inbördeskrigsdrabbade Kina. Där såg han 1927–29 enligt egen uppgift till att trygga

egendomen för bolagsjättar som Standard Oil. Den biten gick det betydligt bättre med eftersom han nu åter var i sitt rätta element. Efter hemkomsten befordrades han som 48-åring till marinkårens dittills yngste generalmajor, vilket innebar att han nu var högst rankad i hela kåren med undantag för kommendanten. Den löneökning han erhöll slukades dock nästan helt av sådant som ett husköp, dyra renoveringar och sönerns collegeavgifter, varför han snart började se sig om efter extrainkomster. Det kändisskap han hade vunnit som militär och polischef betydde att det redan fanns en publik som gärna ville höra på honom. Därför började han föreläsa om brottsbekämpning och sin tid i marinkåren.

Butler vann snabbt rykte som en stor talare. Rent fysiskt var han förstås inte så stor: han var 175 centimeter lång, tunt byggd och vägde runt 64 kilo. Men när han stod på scenen trollband han åhörarna med sin intensiva närvaro, sitt folkliga sätt att tala och sin uppfriskande frispråkighet. Till en polispublik ropade han: »Dalta inte med de här gangstrarna! Döda dem!« Inför en annan grupp avfärdade han nedrustning som »trams« och kritiserade Kinas regering för att den »planerar att spendera miljoner på att bygga en modern huvudstad medan 70 miljoner kineser svälter. Nationalistregeringen är inget annat än tre eller fyra krigsherrar som skor sig på landet.« I december 1929 rörde han sedan upp en mediestorm när han berättade för 700 personer hur marinkåren hade riggat valet och kontrollerat klientregeringen i Nicaragua 1912. Flera tidningar hyllade honom för det, men för den dåvarande Hoover-regeringen blev avslöjandet pinsamt. Marinministern kallade till sig Butler och gav honom en skarp tillrättavisning. Efter det aktade han sig för att göra fler känsliga uttalanden – åtminstone under en tid.

Frispråkigheten hade dock redan gjort honom »opålitlig« i regeringens ögon. När marinkårskommendanten dog 1930 hoppades Butler på att få efterträda denne eftersom han nu stod högst i rang. President Hoover och marinministern ville inte veta av det; de valde i stället en lägre rankad general som var akademiutbildad och mindre kontroversiell. Butler tog det inte bara som en personlig förolämpning utan också som ett bevis för skrivbordsamiralernas slutliga triumf över marinkåren. Han beslöt sig för att gå i förtidspension inom ett år men avvaktade med att sätta något datum. Tills vidare fortsatte han som befälhavare över marinkårsbasen Quantico på USA:s östkust och som föreläsare på sin lediga tid. Det upplägget fungerade relativt väl fram till januari 1931 då han plötsligt släppte nästa bomb. I ett tal på temat hur man undviker krig återberättade han något han hade hört av en vän om Italiens diktator Benito Mussolini. Vännen i fråga (vars namn Butler utelämnade) hade några år tidigare åkt bil med Mussolini på den italienska landsbygden. Denne hade då gasat på ordentligt och råkat köra på ett barn i en skarp kurva – och kört vidare:

»Min vän skrek när barnets kropp krossades under hjulen. Mussolini lade en hand på min väns knä. 'Det var bara ett liv', sa han till min vän. 'Vad betyder ett liv för en stat.'«

När Butlers ord läckte ut väckte det ett ramaskri från den italienska regeringen. Mussolini förnekade att händelsen hade ägt rum och mottog en offentlig ursäkt från USA:s utrikesminister för de »ohövlige« och »obefogade« uttalanden en amerikansk officer hade gjort. Butler fråntogs prompt sitt befäl och försattes i husarrest. President Hoover beordrade att han skulle ställas inför en militärdomstol. Den planen slog dock tillbaka, för allmänheten ställde sig bakom Butler i

så överväldigande stor utsträckning att regeringen snart såg sig tvungen att backa. Efter att Butler gått med på att publicera en halvhjärtad ursäkt – dock ej till Mussolini, vilket han vägrade – slapp han rättegången och återfick sin forna ställning. Men nu var hans mentala brytning med makten fullständig. Den 1 mars 1931 meddelade han pressen att han skulle gå i pension till hösten.

MUSSOLINIAFFÄREN BEFÄSTE BUTLER som en folkets man, någon som vägrade att delta i maktens hyckleri. När stormen hade lagt sig hörde tidskrifter från hela landet av sig och undrade om han kunde skriva något, och Butler tillmötesgick dem genom att samarbeta med sin vän E. Z. Dimitman, den dåvarande nattredaktören för *Philadelphia Inquirer*. Butler dikterade för Dimitman vad han skulle skriva; när denne sedan hade satt ihop en text skickade han tillbaka den till Butler för eventuell redigering. Så framställdes alla texter som Butler gav ut. Hans föreläsningar var dock betydligt mer lukrativa och förblev därför hans huvudsakliga inkomstkälla. Med några månader kvar till pensionen tog han tjänstledigt igen och åkte ut på en längre talarturné, och av de pengar han tjänade ihop under den skänkte han hälften till Philadelphias arbetslösa och Frälsningsarmén. Idén kom från ett brev han hade mottagit från en krigsveteran under den tid han hade suttit arresterad under Mussoliniaffären. »General«, hade denne skrivit, »portot till det här brevet kostade mig två av mina sista fyra cent, men jag vill tala om för dig att jag står på din sida.« Butler bekände att han nästan grät när han läste brevet och att han då kände att »om den stackars

karln kunde ge mig hälften av vad han hade, kan jag ge honom hälften av vad jag har.»

Butler kände stark solidaritet med veteranerna, och som fri man började han öppet kritisera hur han och andra soldater hade utnyttjats för att säkra kapitalets vinster utomlands. »Jag har sett hundratals pojkar från våra gårdar och städer stupa i Centralamerika bara för att skydda våra storföretags investeringar«, berättade han för nyhetsbyrån United Press i februari 1932. Sådan kritik var inte bara rotad i hans erfarenheter utomlands utan också i den nya verklighet som rådde i hans hemland. 1932 var den stora depressionens värsta år; industriproduktionen hade halverats och en fjärdedel av befolkningen var arbetslös. Samtidigt saknade landet ett socialt skyddsnät. Hoover-regeringen valde senfärdigt att ge statliga bidrag till storbanker och kreditinstitut, men den var högst ovillig att erbjuda direkt stöd till landets hungrande massor. Sådant stärkte Butlers uppfattning att eliten skodde sig på den stora majoritetens bekostnad, den klass som soldaterna tillhörde.

En händelse som verkligen bekräftade det för honom var regeringens behandling av den så kallade bonusarmén 1932. Staten hade några år tidigare lovat första världskrigets veteraner en summa pengar, populärt kallad »bonusen«, som kompensation för den låga inkomst de haft under kriget. Datumet för utbetalningen hade dock satts mycket långt fram – till 1945. Depressionen gjorde läget så akut för många veteraner att de desperat försökte kräva in bonusen i förtid. Våren och sommaren 1932 reste 17 000 av dem till Washington tillsammans med 26 000 familjemedlemmar och andra supportrar för att försöka pressa fram en omedelbar utbetalning. De ockuperade övergivna byggnader i stadens centrum

och reste flera enorma kåkstäder som kallades *Hoovervilles*. Motståndare öste allehanda invektiv över dem som »luffare« och menade att de ville »plundra statskassan«. När senaten senare avtog en motion om utbetalning åkte merparten av bonusarmén hem, men tusentals stannade kvar i protest och vägrade lämna staden. President Hoover kallade dem »upprorsmän« och beordrade polisen att vräka dem. Butler reste till Washington nio dagar före vräkningen för att uttrycka sitt stöd för ockupanterna. Han tillbringade en natt i deras största kåkstad och uppmanade dem från en improviserad scen att inte backa från sina krav:

»Det gör mig så jävla förbannad att en massa folk kallar er luffare. Vid Gud, de kallade er inte luffare 1917 och 18 ... Jag har aldrig sett så utmärkta soldater. Jag har aldrig sett sådan disciplin ... Det här är den största uppvisningen av den amerikanska andan vi någonsin har haft!«

Utskickade spioner från Krigsdepartementet rapporterade tillbaka att Butlers tal var aningen demagogiskt, men de nämnde att han även uppmanade veteranerna att inte bryta mot några lagar. Trots det fick historien en våldsam upplösning. Den 28 juli inledde polisen vräkningen och veteranerna gjorde motstånd. I det tumult som uppstod skadades dusintals poliser och två veteraner sköts ihjäl. President Hoover svarade med att sätta in militären. På eftermiddagen ryckte infanteri, kavalleri och stridsvagnar fram under ledning av general Douglas MacArthur. Minst 55 veteraner skadades i kaoset, och en tolv veckor gammal bebis dog efter att ha utsatts för den tårgas som militären brukade. En gravid kvinna som hade bott i den största kåkstaden fick missfall. För Butler blev upplösningen ett solklart bevis för regeringens moraliska ruttenhet; samtidigt som den strödde hundratals mil-

Möt **SMEDLEY D. BUTLER**, generalen som kampanjade mot krig. Som rikskänd talare i depressionstidens USA trollband han miljontals åhörare genom att förkasta sitt krigiska förflutna, eller rättare sagt de särintressen han egentligen hade stridit för. USA:s krig var inte de demokratifrämjande insatser de påstods vara, avslöjade Butler, utan pengadrivna projekt som i huvudsak gynnade landets förmögna elit. »Jag tjänstgjorde i 33 år och fyra månader. Under merparten av den tiden var jag en rumsren torped för storkapitalet – för Wall Street och bankirerna.« 1935 sammanfattade Butler sin kritik i antikrigsklassikern *Krig är ett bedrägeri*, ett verk som än i dag citeras frekvent av amerikanska krigsmotståndare.

Förutom *Krig är ett bedrägeri* innehåller denna omarbetade utgåva sex ytterligare Butler-texter som behandlar ämnen som krigsprofitering, propaganda och en fascistisk komplott som Butler avslöjade 1934. En inledande biografi berättar även mer om hans liv och den större kontext han verkade i. Rekommenderas för alla politik- och historieintresserade!

NORDPOLEN

ISBN 978-91-531-1813-8

Omslagsmålning: *Major General Smedley Butler* av Robert Shetterly
Americans Who Tell The Truth (americanswhotellthetruth.org)